

De Wet geurhinder en veehouderij vier jaren in werking; de geurverordening en de omgekeerde werking van de geurcontour

mr. P.P.A. Bodden*

De Wet geurhinder en veehouderij is thans vier jaren in werking.¹ De Wet geurhinder en veehouderij kent aan de gemeenteraad de bevoegdheid toe om bij verordening van de wet afwijkende geurnormen vast te stellen. Aldus kan gebiedsgericht geurbeleid worden gevoerd. Teneinde met name woningen en bedrijven in de nabijheid van veehouderijen mogelijk te maken, gelden inmiddels in vele gemeentes geurverordeningen. In dit artikel wordt de jurisprudentie over deze geurverordeningen onder de loep genomen. Tevens wordt, gelet op recente jurisprudentie, ingegaan op de zogeheten omgekeerde werking van de geurcontour.

1. Odour units, afstanden en geurverordening

Alvorens wordt toegekomen aan de jurisprudentie, wordt in deze paragraaf het wettelijk kader (voorzover relevant) geschetst. Ingevolge de Wet geurhinder en veehouderij moet een aanvraag om milieuvergunning worden geweigerd indien de geurbelasting op een geurgevoelig object meer bedraagt dan (i) 3,0 odour units per kubieke meter lucht binnen een concentratiegebied en binnen de bebouwde kom, (ii) 14,0 odour units per kubieke meter lucht binnen een concentratiegebied en buiten de bebouwde kom, (iii) 2,0 odour units per kubieke meter lucht buiten een concentratiegebied en binnen de bebouwde kom en (iv) 8,0 odour units per kubieke meter lucht buiten een concentratiegebied en buiten de bebouwde kom.² Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente (een) andere waarden(n) geld(t)(en) dan de waarden van art. 3, eerste lid, van de Wet geurhinder en veehouderij, namelijk (i) niet minder dan 0,1 odour units per kubieke meter lucht en niet meer dan 14,0 odour units per kubieke meter lucht binnen een concentratiegebied en binnen de bebouwde kom, (ii) niet minder dan 3,0 odour units per kubieke meter lucht en niet meer dan 35,0 odour units per kubieke meter lucht binnen een concentratiegebied en buiten de bebouwde kom, (iii) niet minder dan 0,1 odour units per kubieke meter lucht en niet meer dan 8,0 odour units per kubieke meter lucht buiten een concentratiegebied en binnen de bebouwde kom en (iv) niet minder dan 2,0 odour units per ku-

bieke meter lucht en niet meer dan 20,0 odour units per kubieke meter lucht buiten een concentratiegebied en buiten de bebouwde kom.³ Ter zake de verordening is de gemeenteraad het bevoegde bestuursorgaan.⁴

Ten opzichte van een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij geldt niet de maximale geurbelasting, maar een vaste afstand van ten minste 100 meter binnen de bebouwde kom en ten minste 50 meter buiten de bebouwde kom.⁵ Dezelfde afstanden gelden ten opzichte van geurgevoelige objecten indien dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld.⁶ Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente een andere vaste afstand van toepassing is, mits deze binnen de bebouwde kom ten minste 50 meter en buiten de bebouwde kom ten minste 25 meter bedraagt.⁷

Een aparte uitzondering is gemaakt voor geurgevoelige objecten die onderdeel uitmaken van een veehouderij.⁸ De gemeenteraad is bevoegd om deze objecten een lager beschermingsniveau toe te kennen. Hierdoor wordt voorkomen dat een bedrijfsbeëindiging een beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden van een in de omgeving gelegen veehouderij met zich brengt. Anders dan de hiervoor behandelde uitzonderingen, gaat deze uitzondering niet uit van een gebiedsgerichte aanpak. Voorts is van belang dat geen bandbreedtes voor deze afwijkingsbevoegdheid zijn opgenomen.

---

* Mr. P.P.A. Bodden is advocaat bij Hekkelman Advocaten en Notarissen te Nijmegen.

1. De wet is in werking getreden op 1 januari 2007, *Stb.* 2006, 531 en 671.
2. Art. 3, eerste lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
3. Art. 6, eerste lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
4. Art. 147 van de Gemeentewet.
5. Art. 3, tweede lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
6. Art. 4, eerste lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
7. Art. 6, derde lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
8. Art. 6, tweede lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.

Alhoewel de Wet geurhinder en veehouderij voor wat betreft pelsdieren spreekt van 'de afstand of de geuremissiefactor',⁹ gelden voor deze diercategorie afstanden. Deze zijn vastgelegd in bijlage 2 van de Regeling geurhinder en veehouderij.¹⁰ Ook hiervan kan bij gemeentelijke verordening worden afgeweken,¹¹ met dien verstande dat de afstand ten minste de helft moet zijn van de voorgeschreven afstand.

Bij het bepalen van een andere waarde of een andere afstand dient de gemeenteraad ingevolge art. 8 van de Wet geurhinder en veehouderij in elk geval de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied, het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging en de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu te betrekken.¹² Tevens dient de gemeenteraad de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied of de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder in de beoordeling te betrekken.¹³ De alternatieve formulering van art. 8, tweede lid van de Wet geurhinder en veehouderij suggereert dat voorbij gegaan mag worden aan de gewenste ruimtelijke inrichting, mits de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder in de beoordeling wordt betrokken. Dat lijkt mij echter niet de bedoeling van de wetgever te zijn geweest. Het ligt veeleer voor de hand dat de wetgever veel gewicht toe heeft willen kennen aan de gewenste ruimtelijke inrichting.¹⁴

2. Terughoudende toetsing en beleidsvrijheid

In mijn preadvies over de Wet geurhinder en veehouderij heb ik reeds gewezen op de terughoudende toetsing van een geurverordening door een rechter.¹⁵ Tegen de geurverordening kan ingevolge art. 8:2, onder a, van de Algemene wet bestuursrecht geen beroep worden ingesteld. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft destijds geadviseerd om het wetsvoorstel aan te passen in die zin dat tegen de verordening kan worden opgekomen overeenkomstig de regels voor bestuursrechtelijke rechtsbescherming die zijn opgenomen in de ruimtelijke ordeningswetgeving. Dit advies is evenwel niet opgevolgd.¹⁶ Derhalve kan de verordening in het bestuursrecht slechts indirect, bijvoorbeeld in een beroepsprocedure ter zake een omgevingsvergunning of een bestemmingsplan aan een toetsing worden onderworpen. Dit betreft evenwel een exceptieve toetsing.¹⁷ Gelet op de aard van de wetgevende functie en de positie van de rechter in ons staatsbestel dient de rechterlijke toets, zoals gezegd, terughoudend te zijn. Schlössels e.a. spreken van rechterlijke behoedzaamheid.¹⁸ Er zou een voorkeur te herkennen zijn om de toets aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in te kleden via het verbod van willekeur.¹⁹

Daarenboven komt de gemeenteraad ter zake de inhoud van de verordening veel beleidsvrijheid toe, zodat (een onderdeel van) een geurverordening niet snel buiten toepassing of onverbindend zal worden verklaard. Ten aanzien van deze beleidsvrijheid heeft Van der Veen in dit tijdschrift onder verwijzing naar de parlementaire geschiedenis gesteld: 'De wet biedt gemeenten aldus de mogelijkheid om *uitbreidingen of nieuwvestigingen* van veehouderijen in een bepaald gebied verregaand te beperken, dan wel de geurhinder in een gebied te verhogen, indien dat voldoende gemotiveerd is aan de hand van de *gewenste ruimtelijke ontwikkelingen*. Meer in het bijzonder dienen de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen goed gemotiveerd te worden. Het lijkt evenwel niet uit de parlementaire geschiedenis te volgen dat ook de keu-

ze voor een daaruit resulterende waarde of afstand gemotiveerd moet worden.'²⁰

Gezien het vorenstaande verbaast het niet dat (voorzover mij bekend) slechts één maal een geurverordening onverbindend is verklaard. Het betreft de uitspraak van de Rechtbank Arnhem van 19 januari 2010.²¹ De gemeenteraad van Groesbeek had de 'Deelverordening geurhinder en veehouderij 2008' vastgesteld. Met die verordening was beoogd een tweetal bouwplannen mogelijk te maken. De gebiedsvisie die aan de geurverordening ten grondslag was gelegd, was enkel gebaseerd op deze bouwplannen. Eiser voerde onder andere aan dat de gemeenteraad buiten de grenzen van de hem op grond van art. 6 van de Wet geurhinder en veehouderij toegekende verordende bevoegdheid was getreden door de gebiedsvisie en geurverordening te beperken tot een deel van het gemeentelijke grondgebied. De rechtbank stelde in de eerste plaats vast dat de zinsnede 'deel van het grondgebied' niet nader is gedefinieerd. Volgens de letterlijke wettekst is het derhalve denkbaar dat voor een enkel perceel of locatie een andere waarde wordt vastgesteld. Een zodanige 'postzegelbenadering' kan er volgens de rechtbank echter wel toe leiden dat een lappendeken van normen ontstaat, hetgeen afbreuk doet aan het door de wetgever gewenste heldere, eenvoudige en eenduidige toetsingskader. Daarom moet volgens de rechtbank extra aandacht worden besteed aan de ruimtelijke inrichting van het gebied,²² hetgeen volgens de rechtbank niet, althans onvoldoende gebeurd was. Aan de bij geurverordening vastgestelde andere waarde werd derhalve verbindende kracht ontzegd.

In andere kwesties werd de soep niet zo heet gegeten als zij was opgediend. Laat ik eerst ingaan op de jurisprudentie die ziet op (de weigering van) milieuvergunningen. In haar uitspraak van 31 maart 2010²³ overwoog de Afdeling onder verwijzing naar het Landbouwsputliedgarrest²⁴ dat een geurverordening onverbindend kan zijn indien het in strijd is met een hoger wettelijk voorschrift dan wel een algemeen rechtsbeginsel. Aan de orde was de 'Verordening geurhinder en veehouderij 2007' van de gemeente Mill en Sint Hubert. Van strijd met de artikelen 6 en 8 van de Wet geurhinder en veehouderij was volgens de Afdeling geen sprake. Appellant

9. Art. 4, tweede lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
10. Art. 3, van de Regeling geurhinder en veehouderij.
11. Art. 6, vierde lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
12. Art. 8, eerste lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
13. Art. 8, tweede lid, van de Wet geurhinder en veehouderij.
14. Vgl. *Kamerstukken II* 2005/06, 30 453, nr. 3, p. 7.
15. P.P.A. Bodden e.a., *Agrarisch milieurecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2007, p. 49 e.v.
16. *Kamerstukken II* 2005/06, 30 453, nr. 4, p. 6 en 7.
17. Vgl. AbRS 22 februari 2006, zaaknummer 20050064768.
18. Schlössels e.a., *Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat*, zesde geheel herziene druk, Deventer, 2010, p. 343 en p. 1444 e.v.
19. Vgl. HR 16 mei 1986, AB1986, 574.
20. G.A. van der Veen, 'De gemeentelijke geurverordening en schadevergoeding', *Agr.r.* 2008, p. 297 e.v.
21. *LJN* BL1901, www.rechtspraak.nl.
22. Ook de rechtbank kent dus geen betekenis toe aan de alternatieve formulering van art. 8, tweede lid van de Wet geurhinder en veehouderij.
23. Zaaknummer 200905180/1/M2, www.raadvanstate.nl.
24. HR 16 mei 1986, *NJ* 1987, 251.

stelde dat bij de voorbereiding van de verordening ten onrechte geen gebruik was gemaakt van de door Infomil opgestelde 'Handreiking bij de wet geurhinder en veehouderij'. De toepassing van deze handreiking is evenwel niet wettelijk verplicht, aldus de Afdeling. Verder oordeelde de Afdeling dat het bij de verordening behorende kaartmateriaal voldoende duidelijk was, zodat evenmin sprake was van strijd met het rechtszekerheidsbeginsel. Verder was appelland van oordeel dat sprake was van een onevenredige belangenafweging. Er zou te veel rekening gehouden zijn met de belangen van de veehouders en te weinig met de belangen van de burgers. De Afdeling overwoog dat het aan de gemeenteraad is om de verschillende bij de geurverordening betrokken belangen tegen elkaar af te wegen. De rechter dient slechts te beoordelen of de betrokken belangen zodanig onevenwichtig zijn afgewogen, dat het bestuursorgaan niet in redelijkheid tot het besluit is kunnen komen. Daarbij heeft de rechter niet tot taak om de waarde of het maatschappelijk gewicht dat aan de betrokken belangen moet worden toegekend naar eigen inzicht vast te stellen, terwijl de rechter ook overigens terughoudendheid dient te betrachten, aldus nog steeds de Afdeling. De Afdeling stelde vervolgens vast dat de gemeenteraad bij het vaststellen van de verordening een afweging had gemaakt op basis van een gebiedsvisie die een uitgebreide inventarisatie van de in aanmerking te nemen feiten en belangen bevatte. Het feit dat appelland een andere afweging van belangen voorstond en de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij anders inschatte en appelland van oordeel was dat aan sommige onderdelen van de gemeente anders beschermd zouden moeten worden, wilde volgens de Afdeling niet zeggen dat de afweging van de gemeenteraad onevenredig was. Hetzelfde gold voor het feit dat de gemeenteraad de aanvaardbaarheid van geur anders beoordeeld had dan in het 'Informatieblad Intensieve veehouderij en gezondheid' (januari 2009) van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst was geadviseerd. Kortom: de Afdeling achtte de geurverordening niet in strijd met een hoger wettelijk voorschrift of een algemeen rechtsbeginsel. In de latere jurisprudentie van de Afdeling zijn de hiervoor weergegeven overwegingen van algemene aard als standaardoverwegingen teruggekeerd.²⁵ In ruimtelijke ordeningskwesties komt de jurisprudentie van de Afdeling op hetzelfde neer. Als voorbeeld kan de uitspraak van de Afdeling van 29 september 2010 dienen.²⁶

Kortom: gelet op de terughoudende toetsing door de rechter en de grote beleidsvrijheid van de gemeenteraad, is het tot op heden zelden voorgekomen dat een geurverordening onverbindend of buiten toepassing wordt verklaard. De jurisprudentie biedt slechts één voorbeeld in de lagere rechtsspraak.

3. Omgekeerde werking

Ten aanzien van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld een woonwijk of een bedrijventerrein) kan niet worden volstaan met een toetsing aan de op grond van de Wet geurhinder en veehouderij dan wel geurverordening geldende geurnorm. De vaste jurisprudentie van de Afdeling hield in dat uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening binnen een hindercirkel geen geurgevoelige objecten mochten worden toegelaten. Dit enerzijds om te voorkomen dat ter plaatse een slecht woon- en leefklimaat ontstaat, en anderzijds om te voorkomen dat de continuïteit van de veehouderij in gevaar komt. Voor de omvang van de hin-

dercirkel werd aangesloten bij de in het milieurecht geldende afstanden.²⁷ Aanvankelijk is deze jurisprudentie na inwerkingtreding van de Wet geurhinder en veehouderij (op 1 januari 2007) gecontinueerd.²⁸ De Afdeling heeft later echter, zoals zij het zelf formuleert, de omgekeerde werking verlaten.²⁹ Zij ziet de geurcontour niet langer als keiharde grens. In de eerste plaats is de uitspraak van de Afdeling van 7 oktober 2009 van belang.³⁰ Hierin overwoog de Afdeling dat indien de (op basis van de Wet geurhinder en veehouderij dan wel een geurverordening geldende) geurnorm wordt overschreden, hieruit - anders dan voorheen - niet volgt dat ter plaatse sprake is van een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat.³¹ Voorts is de uitspraak van de Afdeling van 6 januari 2010 van belang.³² Daarin overwoog de Afdeling dat ook indien de voor veehouderijen toepasselijke norm niet wordt overschreden, er niet zonder meer van kan worden uitgegaan dat ter plaatse een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd. Kortom: of de geldende geurnorm wordt overschreden is niet langer bepalend, althans niet langer doorslaggevend. Waar het om gaat, is of, daargelaten de norm, een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd.

De jurisprudentie laat dus enerzijds ruimte voor het bouwen van geurgevoelige objecten in een geurcontour en maakt anderzijds duidelijk dat het feit dat een geurgevoelig object buiten een geurcontour is gelegen, niet zonder meer met zich brengt dat van een goede ruimtelijke ordening kan worden gesproken. Voornoemde uitspraak van de Afdeling van 7 oktober 2009 vormt een voorbeeld van het eerste geval.³³ Het betrof evenwel een bijzondere situatie waarbij de overschrijding van de voorgrondbelasting slechts 0,3 odour units per kubieke meter lucht bedroeg, de achtergrondbelasting niet meer dan 2,4 odour units per kubieke meter lucht was en het hinderpercentage (veel) minder dan 12 procent was. Bovendien waren er reeds geurgevoelige objecten aanwezig die dicht bij de betreffende veehouderij waren gelegen dan de in het plan voorziene geurgevoelige objecten. De veehouderij werd dus reeds belemmerd. Andere voorbeelden zijn mij niet bekend. Het is mijns inziens derhalve zeker niet zo dat de verandering in de jurisprudentie met zich brengt dat

25. Zie onder andere AbRS 21 mei 2010, zaaknummer 201003621/2/M2; 15 september 2010, zaaknummer 201002213/1/M2; 15 september 2010, zaaknummer 201000715/1/M2; 15 september 2010, zaaknummer 200908044/1/M2; 15 september 2010, zaaknummer 200908034/1/M2; 20 oktober 2010, zaaknummer 201003621/1/M2; 8 december 2010, zaaknummer 200909639/1/R3, alle www.raadvanstate.nl.
26. Zaaknummer 200907062/1/R3, www.raadvanstate.nl.
27. Zie onder andere AbRS 21 juli 2004, zaaknummer 200308228/1, www.raadvanstate.nl.
28. Zie bijvoorbeeld AbRS 16 juli 2008, *Gst.* 2008, 7304, 117 met noot P.P.A. Bodden en *Agr:r.* 2008/5463 m. nt. Bruil.
29. Zie AbRS 10 november 2010, zaaknummer 201001167/1/H1, www.raadvanstate.nl.
30. Zaaknummer 200900801/1/R3, www.raadvanstate.nl.
31. En derhalve niet van een goede ruimtelijke ordening (vgl. art. 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening) kan worden gesproken.
32. Zaaknummer 200807852/1/R2, www.raadvanstate.nl.
33. Zaaknummer 200900801/1/R3, www.raadvanstate.nl.

de geurcontour geen betekenis meer heeft in de ruimtelijke ordening.

Tot slot ga ik in deze paragraaf in op de vraag hoe het woon- en leefklimaat beoordeeld moet worden. De Afdeling heeft gesanctioneerd dat bij de beoordeling van het woon- en leefklimaat de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij,³⁴ welke ingaat op de relatie tussen geurbelasting en geurhinder, wordt gehanteerd.³⁵ Het is evenwel niet verplicht om deze handreiking toe te passen.³⁶ In een andere kwestie³⁷ (waarbij het enkel ging om dieren waarvoor geen omrekeningsfactoren gelden - te weten paarden - en dus om vaste afstanden) accepteerde de Afdeling een verwijzing naar de publicatie Bedrijven en milieuzonering.³⁸ In geval van meerdere functies op een perceel (bijvoorbeeld verblijfsrecreatie bij een veehouderij) kan voorts (tenminste enige) betekenis toekomen aan de samenhang tussen de functies.³⁹

4. Geurgevoelige objecten

De uitspraak van de Afdeling van 15 september 2010⁴⁰ maakt duidelijk dat de beoordeling in de ruimtelijke ordening niet beperkt mag blijven tot geurgevoelige objecten in de zin van de Wet geurhinder en veehouderij.⁴¹ Het betrof een bestemmingsplan dat voorzorg in een golfbaan. De beoordeling of sprake was van een aanvaardbaar verblijfsklimaat diende volgens de Afdeling niet slechts plaats te vinden ter plaatse van de in het plan voorziene bebouwing, maar ook op de daar omheen gelegen golfbaan. Dat de golfbaan binnen de geurcontour lag wilde volgens de Afdeling niet zeggen dat geen sprake was van een aanvaardbaar verblijfsklimaat. Nu de bezoekers van de golfbaan relatief kortdurend ter plaatse verbleven, had de gemeenteraad in redelijkheid het standpunt in kunnen nemen dat een aanvaardbaar verblijfsklimaat gerealiseerd kon worden.

5. Belangenafweging

Overigens blijft het een belangenafweging. Dat maakt de uitspraak van de Afdeling van 30 december 2009 nog eens duidelijk.⁴² Het betrof een bestemmingsplan dat zag op de bouw van 61 woningen. In de directe omgeving lag een pluimveehouderij die wenste uit te breiden tot 44.900 legkippen. Indien het huidige emissiepunt behouden zou blijven, zou de geurnorm binnen een deel van het plangebied worden overschreden. Zou het emissiepunt verplaatst worden (daarvoor bood het bouwblok ruimte) dan zou wel aan de geurnorm voldaan kunnen worden. Het was niet onwaarschijnlijk dat de bestaande schuur zou worden vervangen door een grotere nieuwere en dat een nieuw emissiepunt zou worden gerealiseerd. Derhalve, alsmede gelet op de maatschappelijke belangen die waren gediend met de realisering van de woningen, had de gemeenteraad volgens de Afdeling in redelijkheid aan de woningbouw een groter gewicht toe kunnen kennen dan aan het bedrijfsbelang van de pluimveehouder.⁴³

6. Tot slot

Gelet op de exceptieve toetsing verrast de jurisprudentie over de geurverordeningen niet. Dat ligt anders voor het verlaten, althans nuanceren van de omgekeerde werking. Die jurisprudentie acht ik minder voor de hand liggend. Zo valt het moeilijk te rijmen dat een overschrijding van een geurnorm in de ruimtelijke ordening niet aan bijvoorbeeld woningbouw in de weg hoeft te staan, terwijl de aanvraag om omgevingsvergunning voor het oprichten, veranderen of in

werking hebben van een veehouderij in zo'n geval zonder meer geweigerd zal moeten worden.

---

34. www.infomil.nl.

35. Zie bijvoorbeeld de eerder genoemde uitspraak AbRS 7 oktober 2009, zaaknummer 200900801/1/R3, www.raadvanstate.nl.

36. AbRS 15 december 2010, zaaknummer 201002614/1/M2, www.raadvanstate.nl.

37. AbRS 23 juni 2010, zaaknummer 200905401/1/H1, www.raadvanstate.nl.

38. Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Den Haag, 2009.

39. AbRS 30 juni 2010, zaaknummer 200901350/1/R3, www.raadvanstate.nl.

40. Zaaknummer 200905024/1/R3, www.raadvanstate.nl.

41. Vgl. art. 1 van de Wet geurhinder en veehouderij.

42. Zaaknummer 200900623/1/R3, www.raadvanstate.nl.

43. Zie voor een ander voorbeeld: AbRS 17 september 2008, zaaknummer 200708675/1, www.raadvanstate.nl.